

OVLNL Leidraad

Praat mee over omgevingsbewust ontwerpen

Robbert Dijkema –
Voorzitter Netwerk Kennis
OVLNL en Vestigingsma-
nager Montad

Steeds vaker wordt gevraagd: “Hoe stemmen we de verlichting optimaal af op onze omgeving?” “Wat is nu een optimaal lichtontwerp?” “Wanneer is een lichtontwerp geslaagd?” Elke keer blijkt dan weer dat hier geen eenduidig antwoord op gegeven kan worden. In veel gevallen blijft men (ver)wijzen naar de landelijke richtlijnen - want daar zou het antwoord in te vinden moeten zijn.

Maar is dit wel zo? Verschillende instanties in Nederland die zich bezighouden met licht en verlichting zijn op zoek naar een antwoord, blijkt bijvoorbeeld uit het onderzoek Minder Licht?! van de NSVV uit 2015, naar de relatie tussen openbare verlichting, richtlijnen, energiebesparing en veiligheidsbeleving. Dit onderzoek kwam met de conclusie dat de destijds geldende richtlijn goede handvatten biedt die toepasbaar zijn in geheel Nederland. Alleen wordt wel de kanttekening gemaakt dat de richtlijnen niet toereikend zijn voor elke situatie. Het onderzoek stelt dan ook terecht vast: “Keuzes in het verlichten dienen per situatie bewust, met kennis en weloverwogen te worden gemaakt, waarbij de ROVL 2011 een goede gids kan zijn.”

Met de komst van de NPR13201-2017 en het vervallen van de ROVL 2011 is naar mijn mening deze conclusie niet veranderd. Na het doorvoeren van de nodige aanpassingen in de NPR13201-2017 eind 2017 biedt ook deze richtlijn handvatten om te komen tot een goed lichtontwerp, maar blijft er ook interpretatieruimte. Keuzes dienen per situatie bewust, met kennis en weloverwogen gemaakt te worden.

Leidraad

OVLNL heeft als doel het kwalitatief ontwikkelen van de sector en staat voor de kwaliteit van openbare verlichting in Nederland. Met dit doel in het achterhoofd willen wij de lichtsector meenemen op het gebied van kennis, ervaring en ontwerpkeuzes. Het plan is dit te doen door middel van een Leidraad Omgevingsbewust Ontwerpen, die aanvullend op bestaande richtlijnen gebruikt kan worden. Niet direct om voor elke situatie een oplossing te bieden maar wel om de sector te wijzen op de mogelijkheden op basis van de nodige kennis en ervaring.

De kick-off van het Omgevingsbewust Ontwerpen was op 7 februari in Thialf Heerenveen tijdens de start van de Light Challenge 2018. In het Feel the Night-debat hebben we met diverse professionals en het publiek gedebatteerd over deze stellingen:

1. In gebieden waar veel ouderen gebruik van maken moet het lichtniveau hoger zijn dan in de richtlijn is omschreven.
2. Het maken van lichtplannen zou de verantwoordelijk-

heid van de openbare ruimte ontwerper (landschapsarchitect) moeten zijn.

3. Slimme technieken zijn een handig hulpmiddel om flora en fauna in het buitengebied zoveel mogelijk te ontzien.

4. Om het risico op claims en aansprakelijkheidsstelling voor ongevallen en letsel te voorkomen, dienen gemeenten zich bij vervanging en nieuwe aanleg van OVL te houden aan de geldende richtlijn.

5. Omgevingslicht uit bijvoorbeeld huizen en etalages moet ook meegenomen worden in een lichtontwerp.

De stellingen zorgden voor de nodige discussie en diverse zienswijzen. Het mag dan ook geen verrassing zijn dat het onderdeel al snel uitliep in tijd. Dit geeft al aan dat Omgevingsbewust Ontwerpen niet eenvoudig is en voor elke situatie een aanpak op maat behoeft.

[als het kan hier de foto van de Grote Markt in Brussel]

Een mooi voorbeeld van Omgevingsbewust Ontwerpen met licht, die in Thialf ook aan bod kwam, vind ik de Grote Markt in Brussel. Die is met name in de avonden een trekpleister. Het aanlichten van de karakteristieke gebouwen rondom het plein zorgt voor een bijzondere sfeerbeleving. Mensen komen er graag en voelen

zich er prettig. Het plein zelf is niet voorzien van enige openbare verlichting en zal daarmee geheel niet aan de richtlijnen voldoen. Een lichtoplossing op maat met een uniek eindresultaat.

Oproep

Dit is een van de vele voorbeelden en ervaringen die ons doen nadenken over wat nu Omgevingsbewust Ontwerpen kan betekenen. Voor de uit te werken leidraad willen we samen met diverse doelgroepen en wellicht ook met u praten over kennis en ervaringen. Hierbij doen we dan ook een oproep aan iedereen die zich geroepen voelt om deze kennis en ervaring op zijn/haar vakgebied met ons te delen. Bent u bijvoorbeeld landschapsarchitect, ambtenaar, stedenbouwkundige of ecooloog en heeft u een bijdrage voor onze leidraad? Twijfel dan niet en neem contact op via info@ovlnl.nl.

Vervolg

Na een periode van inventarisatie en het uitschrijven van het projectplan zal dit concreet worden gepresenteerd op 5 juni 2018 op de OVLNL Vakbeurs Openbare Verlichting. Wij hopen u allen hier te mogen ontmoeten. **□**